

ROVVILTNEMNDA I REGION 6

Møre og Romsdal, Trøndelag

Møteprotokoll

Utvalg: Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge
Møtested: Digitalt via Teams
Dato: 23. august 2023 kl. 08:30 – 09:00

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Kari Anita Furunes	Leder	Trøndelag fylkeskommune
Per Olav Hopsø	Medlem	Trøndelag fylkeskommune
Pål Sæther Eiden	Medlem	Trøndelag fylkeskommune
Kristin Marie Sørheim	Medlem	Møre og Romsdal fylkeskommune

Fra sekretariatet møtte:

Navn	Stilling/representerte
Inga Stamnes	Statsforvalteren i Trøndelag
Stine Krogfjord	Statsforvalteren i Trøndelag
Eva Alstad	Statsforvalteren i Trøndelag
Bjarne Otnes	Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Marianne Aas Halse	Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Andre:

Navn	Representerte
Øystein Folden	Naturvernforbundet
Ingeborg Stavne	Mattilsynet
Eli K. Aalbu Sæther	Møre og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag

Saksliste:

- 23/23 Godkjenning av innkallelse, saksliste og protokoll fra møte på Stjørdal den 28. juni 2023.
- 24/23 Referat og orienteringssaker
1. Møtedeltagelse siden forrige møte
 2. Post til nemnda
 3. Søknader om skadefellingstillatelser
 4. Klageavgjørelse lisensfelling av jerv 2023/2024
- 25/23 Kvote for lisensfelling av ulv i region 6 2023/2024
- 26/23 Eventuelt

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	23/2023	23.08.2023

23/2023 Godkjenning av innkallelse, saksliste og protokoll fra møte 28. juni 2023.

Dokumenter i saken

1. Møteprotokoll fra Teams-møte i roviltnemnda region 6 den 28. juni 2023.

Bakgrunn

Møteprotokollene fra møtene i roviltnemnda for region 6 ble utsendt på e-post av sekretariatet den:

- Møteprotokoll fra møte på Stjørdal den 28. juni 2023 ble utsendt på e-post fra sekretariatet den 30. juni 2023.

Sekretariatets tilrådning

- Roviltnemnda godkjenner innkalling, saksliste og protokoll fra møte 28. juni 2023.

Roviltnemndas vedtak (enstemmig)

Roviltnemnda godkjenner innkalling, saksliste og protokoll fra møte 28. juni.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	24/2023	23.08.2023

24/23 Referat og orienteringssaker

Dokumenter i saken:

- Oversikt over post til nemnda
- Oversikt over søknader om skadefellingstillatelser
- Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 6 2023/2024

1. Møtedeltagelse siden forrige møte

Kari Anita Furunes har deltatt under møte med statssekretær Kjersti Bjørnstad, kommuner og beitenæringa på Mære den 9. august 2023 om rovdysituasjonen i Snåsa, Verdal og Steinkjer.

2. Post til nemnda

Sekretariatet tar en kort gjennomgang av postlista for roviltnemnda.

3. Søknader om skadefellingstillatelser

Sekretariatet tar en gjennomgang av søknader om skadefellingstillatelser siden forrige møte.

4. Klageavgjørelse lisensfelling av jerv 2023/2024

Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge fattet den 26. mai 2023 vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i regionen. Vedtaket ble påklaget og saken ferdigbehandlet av Klima- og miljødepartementet (KLD) i brev datert 16. august 2023. Departementet skriver følgende i sin konklusjon:

«Klima- og miljødepartementet opprettholder roviltnemndas vedtak om en total startkvote for lisensfelling av jerv i hele region 6 på 26 jerver, hvorav 13 kan være hunndyr, samt en reservekvote på 8 jerver, hvorav 4 kan være hunndyr. Videre opprettholdes den totale startkvoten for områdene innenfor forvaltningsområdet for jerv i Trøndelag til maksimalt 10 jerver, men der hunndyrkvoten reduseres til maksimalt 5 dyr. Samtidig åpnes det ikke for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal. Innenfor disse rammene fordeler nemnda selv kvotene innenfor de ulike lisensfellingsområdene. Videre er det et vilkår for å tildele dyr fra reservekvoten til forvaltningsområdene for jerv i Trøndelag og Møre og Romsdal at bestandsstatus viser at man er over bestandsmålet innenfor forvaltningsområdene for jerv i det enkelte fylket i endelig bestandsrapport fra Rovdata som kommer i oktober 2023.»

Som følger av at Klima- og miljødepartementet opprettholdt roviltnemndas vedtak om en totalkvote på 34 jerver, men fjernet tildelingen av kvote til forvaltningsområdet i Møre- og Romsdal måtte roviltnemnda omfordele denne kvoten på et dyr til et annet delområde.

Sekretariatet sendte ut følgende forslag til roviltnemnda via e-post den 18.08.2023:

- En jerv tildeles beiteprioriterte områder i Møre- og Romsdal. Total kvote i beiteprioritert område i Møre- og Romsdal blir derfor 6 jerv.

Roviltnemnda var enig i sekretariatets forslag.

Dette er en effektivering av Klima- og miljødepartementets klageavgjørelse, og ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

Sekretariatets tilrådning

- Roviltnemnda tar referat- og orienteringssakene til orientering

Behandling i møte

- Leder av roviltnemnda informerte kort fra møtet på Mære den 9. august 2023.
- Sekretariatet orienterte om beitesesongen 2023 generelt, og skadesituasjonen forvoldt av jerv og gaupe i Møre og Romsdal spesielt.

Roviltnemndas vedtak (enstemmig)

Roviltnemnda tar referat- og orienteringssakene til orientering

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	25/2023	23.08.2023

25/23 Kvote for lisensfelling av ulv i region 6 2023/2024

Lisensfellingsperioden går fra 1. desember til og med 31. mai. Jaktåret avsluttes den 31. mars og jegere som skal delta i lisensfelling etter denne dato må registrere seg som lisensjegere og betale jegeravgift for nytt jaktår. Skyteprøve som er avlagt i jaktåret 2023/2024 vil fremdeles gjelde ved deltakelse i lisensfelling av ulv til og med 31. mai 2024.

Om lisensfelling

Lisensfelling er en skademotivert felling hvor et bestemt antall individer av en viltart kan felles med hjemmel i naturmangfoldloven og rovviltforskriften §10. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddel for regulering av rovviltbestandene for å redusere framtidig skade.

Rutiner for saksbehandling og eventuelle klager

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev datert 16. desember, med presiseringer i brev datert 24. juni 2015 fastsatt instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt. Instruksjonen sier at vedtak om kvote for lisensfelling av bl.a. ulv skal fastsettes minimum tre måneder før lisensfelling starter, slik at eventuell klagebehandling skal være ferdig før lisensfellingsperioden starter den 1. desember. Eventuelle klager skal være ferdigbehandlet av førsteinstans (rovviltneimnda) og oversendt departementet senest tre uker før starten på lisensfelling. Med bakgrunn i instruks om tidsfrister betyr dette at et vedtak om eventuell lisenskvote for ulv bør fattes senest 1. september.

Genetisk viktige individer

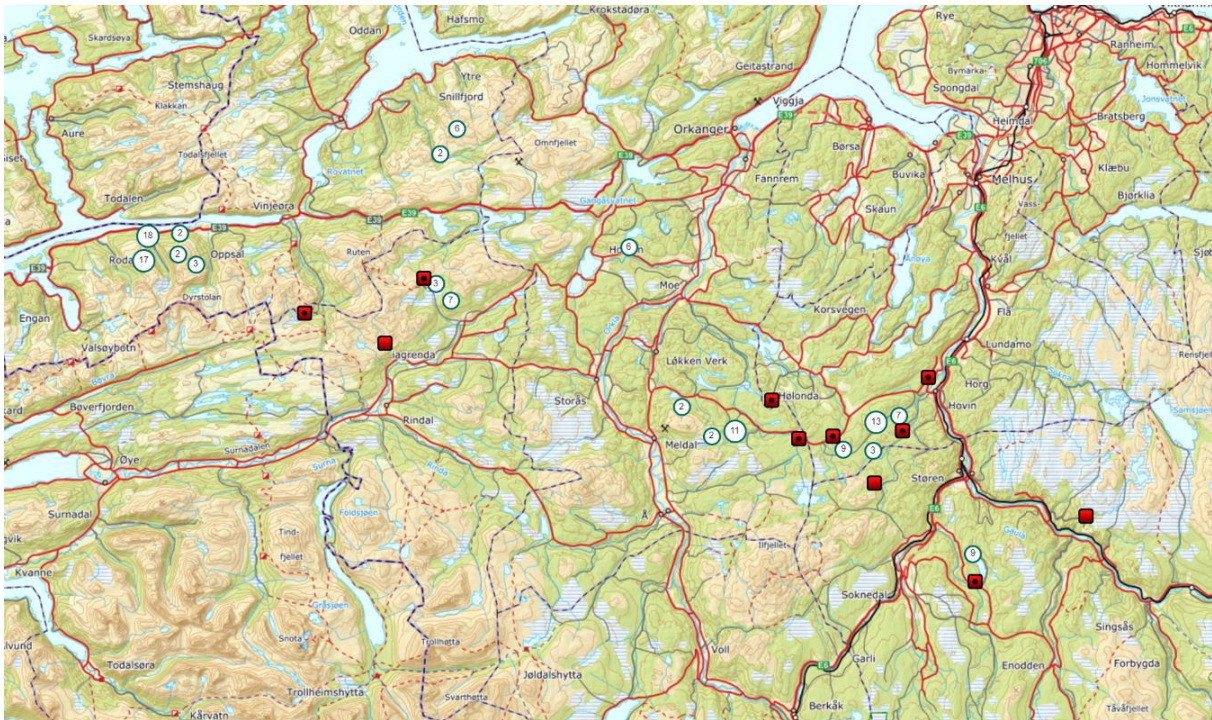
Sekretariatet viser videre til avtale mellom daværende Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Naturvårdsverket i Sverige, datert 1. april 2012. *Felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen* (vedlegg 1). Avtalen sier at forvaltningsmyndighetene skal forsøke å fastslå genetisk status for de individer som vurderes felt, før fellingsvedtak fattes. Dette gjøres gjennom å forsøke, så langt det lar seg gjøre, å samle inn ekskrementer og hår for DNA-analyser. Og videre at ulver som er definert som genetisk verdifulle så langt mulig, skal unntas fra både skadefelling og lisensfelling.

Det er sekretariatets vurdering at rovviltneimnda vanskelig kan overholde fristen om å fatte vedtak om felling tre måneder før lisensfellingsperioden start og samtidig ha oversikt over hvilke individer av ulv vedtaket kan komme til å berøre. Og sekretariatet mener at utfordringene som ligger i en eventuell innvandring av en eller flere genetisk viktige ulver, uansett må løses ved at rovviltneimnda forbeholder seg retten til å kunne endre sitt kvotevedtak dersom det kommer ny kunnskap. Når lisensfellingsperioden varer i 6 måneder tilsier dette uansett at vurderingen av informasjon om innvandring av genetiske viktige individer av ulv til region 6 må løses som en løpende oppgave av rovviltneimnda og Statsforvalteren. Dette kan ikke avklares i forkant av lisensfellingsperioden. Det foreligger per i dag ingen informasjon om at det oppholder seg genetisk viktige ulv i region 6. Sekretariatet vil varsle rovviltneimnda i region 6 umiddelbart, dersom dette endrer seg.

Ulveaktivitet i 2023

I region 6 er det så langt i 2023 påvist aktivitet av ulv i sørlige deler av Trøndelag, innenfor kommunene Melhus, Midtre Gauldal, Orkland, Heim og Rindal.

Det påviste individet er G35-23 V1128, dokumentert via en DNA-prøve samlet i Heim kommune den 17. juli 2023 (se fig. 1). Dette er en tisper, og den er ikke en genetisk viktig ulv. Ulven har opprinnelse fra reviret Markvattnet sør for Karlstad i Sverige. Det er samlet inn og analysert flere DNA-prøver fra skadeområdet i Trøndelag, men foreløpig har kun en prøve gitt resultat på individnivå.

Figur 1: Kart over skader forvoldt av ulv i Trøndelag per 15. august 2023.

Det er per 15. august 2023 påvist 133 skader på sau forvoldt av ulv i region 6 i 2023. Skadene er registrert innenfor kommunene Melhus, Midtre Gauldal, Orkland, Heim og Rindal, og samtlige er sannsynligvis forvoldt av ulven V1128, som er registrert i området.

I 2022 ble det påvist tre skader på rein forvoldt av ulv, to i Stjørdal kommune og en i Tydal kommune. I 2021 var det ingen påviste skader forvoldt av ulv i regionen, mens det i 2020 ble registrert en skade på rein i Lierne forvoldt av ulv. I 2019 og 2018 ble det påvist et stort antall skader forvoldt av ulv innenfor regionen: i 2019 ble det registrert totalt 105 sauer og tre rein drept av ulv innenfor kommunene Meråker, Levanger, Verdal, Snåsa og Stjørdal kommuner. I 2018 ble det dokumentert 33 sau drept av ulv i Selbu, Midtre Gauldal, Holtålen og Røros kommuner.

Det ble felt ulv på lisensfelling i region 6 i februar 2020 i Holtålen kommune, og i januar 2019 i Melhus kommune.

Vurderinger opp mot naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Region 6 Midt-Norge har ikke bestandsmål for ulv, slik at et eventuelt uttak av tre individer ikke vil virke negativt på oppnåelse av det regionale bestandsmålet for ulv. Det nasjonale bestandsmålet for ulv skal oppnås i ulvesonen som deles mellom region 4 og 5. De resultatene som foreligger fra vinterens overvåking av ulv viser at bestanden ligger over det nasjonale bestandsmålet på 4 - 6 årlige ulvekull, hvorav minst tre skal være hefnorske. Den foreslåtte kvoten på tre ulver i en region som ikke har bestandsmål for ulv er derfor ikke i strid med intensjonene i naturmangfoldlovens § 5.

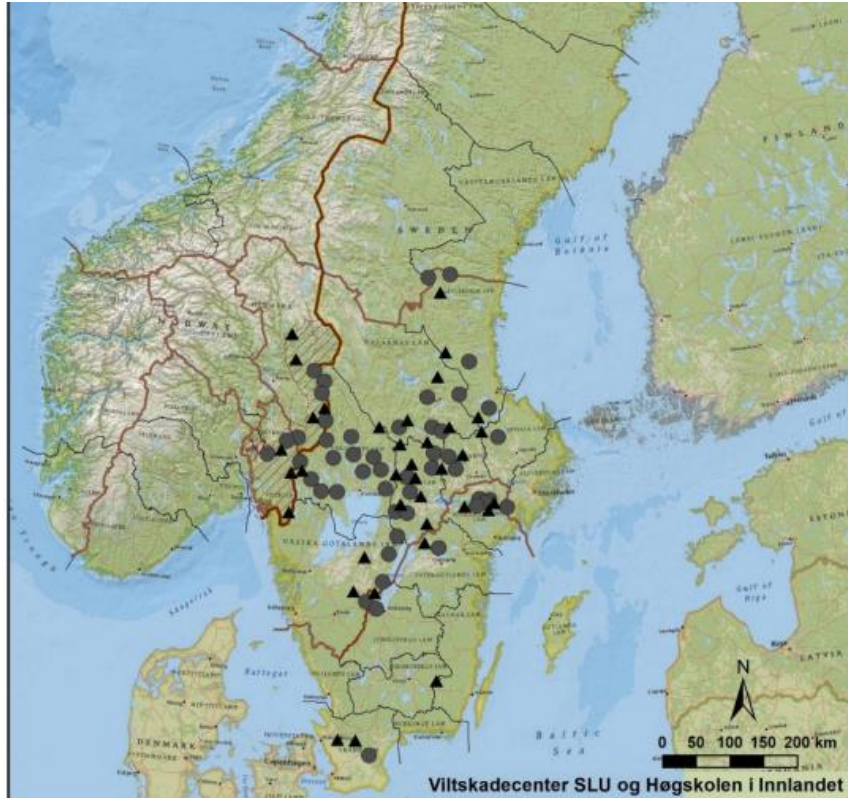
Norge og Sverige har siden 2014 hatt en felles overvåkningsmetodikk for ulv, og begge landene registrerer overvåkningsdata i Rovbase. Målet med dette er at overvåkingen skal gi sammenlignbare resultater for den svensk-norske ulvestammen, både mellom ulike deler av

Skandinavia og mellom år. Det er i tillegg et mål å registrere eventuelle innvandrende ulver, og videre overvåke ulvestammens genetiske status.

Det følger av naturmangfoldlovens § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Sekretariatet viser til at forslaget baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om ulvens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, samt til siste årlige inventeringsrapport om bestandsovervåkingen av ulv i Skandinavia:

[Bestandsovervåking av ulv vinteren 2022-2023 rapport 1-2023](#). Rapporten viser at det er påvist 49 familiegrupper og 36 revirmarkerende par vinteren 2022/2023 i Skandinavia. Det ble registrert fire helnorske familiegrupper og ni grenserevir. Etter en fordeling av grenserevir (0,5 pr revir til hvert land) har Norge 6 familiegrupper og 5 revirmarkerende par (21/22): 8 familiegrupper og 5 par), se oversikt i figur 2. Rapporten viser til at det i perioden 1. oktober 2022 –31. mars 2023 er den totale skandinaviske bestanden beregnet til 510 ulv, for samme periode årene 21/22 var antallet 540 ulv. Det er dokumentert totalt 66-68 ulver i Norge, og per 31. mars var det i Sverige beregnet 450 individer, halvparten av grenserevirene inkludert. Døde ulver i løpet av overvåkingsperioden 1. oktober 2022 til og med 31. mars 2023 trekkes fra disse tallene. Etter 1. oktober 2022 er det registrert 87 døde ulver i Skandinavia, hvorav 13 i Norge og 74 i Sverige. Av de 13 ulvene registrert døde i Norge er 12 felt under lisensjakt og en er avlivet ved skadefelling.

En familiegruppe (ulveflokk) består av minst tre ulver hvorav minst én av dem revirmarkerer regelmessig. Den vanligste sammensetningen av en familiegruppe i Skandinavia er et ulvepar (foreldrepåret) med årssvalper, eventuelt også i følge med en eller flere ungdyr fra tidligere kull. Et revirmarkerende par er et ulvepar som ikke har valper eller ikke blir fulgt av tidligere avkom.

Figur 2: Dokumenterte familiegrupper (sirkel) og revirmarkerende par (trekant) i Skandinavia vinteren 2022-2023. Grenser for forvaltningsregioner (tykke linjer) i begge land er vist, og skravert område viser

norsk forvaltningsområde for ulv (norsk ulvesone). Kilde: Rovdata og Viltskadesenteret Rapport nr. 1 – 2023.

Det er ikke mål om ynglende ulv i noen del av region 6. Enkelt individer, spesielt unge dyr, vil likevel kunne bevege seg langt vekk fra forvaltningsområdet for ulv. Slike omstreifende individer har en viss verdi for å nå det nasjonale målet ettersom de etter å ha streifet rundt en periode kan gå tilbake til ulvesonen og etablere seg der. Streifende ulver inn i region 6 forekommer så godt som årlig, og må forventes også i 2023/2024. Erfaringsmessig kan disse streifindividene dukke opp hvor som helst og når som helst. De svensk-norske retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle ulver skal følges. Dette betyr blant annet at myndighetene skal, så langt det lar seg gjøre, fastslå genetisk status for de individer som vurderes felt.

Med bakgrunn i vitenskapelig kunnskap fra Rovdata, nasjonalt overvåkningsprogram, opplysninger om kadaverfunn i www.rovbase.no, St. meld. 21 «Ulv i norsk natur», NIBIO Rapport 2016-63 *Rovviltbestandenes betydning for landbruk og matproduksjon*, siste bestandsrapport om bestandsovervåkingen av ulv i Skandinavia 2022-23, samt forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag, anser sekretariatet kravet til kunnskapsgrunnlaget som oppfylt, jf. nml. § 8. Av føre-var-prinsippet i nml. § 9 slås det fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Føre-var-prinsippet i § 9 tillegges stor vekt der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. Etter sekretariatets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken da det foreligger betydelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om bestandssituasjonen for ulv, samt at området ligger utenfor forvaltningsområdet for ulv i Norge.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for, i form av statusrapporter om bestandsutvikling, registrert avgang av ulv, samt annen vitenskapelig informasjon fra forskning på ulv i Skandinavia. Miljøforvaltningen har således god kunnskap om den samlede belastningen på bestanden av ulv. Med bakgrunn i dette, samt at region 6 ikke har bestandsmål for ulv tillegges nml. § 10 liten vekt ut over at retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle ulver skal følges. Med bakgrunn i at lisensfelling i all hovedsak gjennomføres uten bruk av tekniske hjelpemidler som vil kunne være til skade for miljøet anser sekretariatet at nml. §§ 11 og 12 som lite relevant.

Sekretariatet anbefaler at det med bakgrunn kjent kunnskap om forekomst av ulv i region 6, samt tidligere års erfaringer, at det blir fattet vedtak om lisensfelling av ulv i hele region 6 også for jaktåret 2023/2024. Sekretariatet foreslår en kvote på tre ulver da erfaring tilsier at dette er tilstrekkelig kvote innenfor region 6. Eventuelle dyr som felles på skadefelling, går til fradrag fra lisensfellingskvoten. Irregulær avgang av ulv innen regionen etter at eventuell kvote er vedtatt, belastes kvoten, jmfør rovviltforskriften § 7. Kvote for lisensfelling vil være et viktig skademotivert virkemiddel for å regulere utbredelsen og bidra til å hindre eventuell etablering i områder langt unna områder avsatt for yngling.

Sekretariatets tilrådning:

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10, jf. §§ 1, 3 og 7, fatter Rovviltnemnda i region 6 følgende vedtak om lisensfelling på ulv innenfor region 6 i 2023/2024:

- Kvoten settes til 3 ulv
- Lisensfellingsområdet er hele region 6 Midt-Norge
- Lisensfellingsperioden er fra og med 1. desember 2023 til og med 31. mai 2024

- Roviltnemnda kan til enhver tid endre vedtaket dersom nye opplysninger tilsier det.

Behandling i møte

- Ingen merknader eller kommentarer

Roviltnemndas vedtak (enstemmig)

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18, første ledd, bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (roviltforskriften) § 10, jf. §§ 1, 3 og 7, fatter Roviltnemnda i region 6 følgende vedtak om lisensfelling på ulv innenfor region 6 i 2023/2024:

- Kvoten settes til 3 ulv
- Lisensfellingsområdet er hele region 6 Midt-Norge
- Lisensfellingsperioden er fra og med 1. desember 2023 til og med 31. mai 2024
- Roviltnemnda kan til enhver tid endre vedtaket dersom nye opplysninger tilsier det.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Roviltnemnda i region 6 Midt-Norge	26/2023	23.08.2023

26/23 Eventuelt

Fastsette møtedatoer for høsten 2023:

- Neste ordinære roviltnemndsmøte blir 27. oktober kl 11.00 på Stjørdal.
- Sekretariatet vil komme tilbake til nemnda med forslag til datoer for arbeidsmøter og konsultasjoner som skal gjennomføres i forbindelse med revidering av forvaltningsplanen for rovvilt i region 6.